

▶ www.generation-europe.org

H*

2005/2006

Tanári segédanyag ▶ ▶ ▶ ▶

“Tudatos vásárló leszek!”

Kérjük, hogy a kitöltött kérdőíveket küldjék vissza az alábbi elérhetőségek valamelyikére:

Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetsége
1012 Budapest, Logodi u. 22-24.

Fax: (06-1) 331 7386

A kérdőív online is kitölthető:

<http://www.generation-europe.org>

Az intézmény kódja: _____

Az intézmény neve: _____

Tisztelt Tanárok!

Ez a kérdőív azzal a céllal készült, hogy visszajelzést kapjunk a „**Tudatos vásárló leszek!**” című kiadvány gyakorlati alkalmazásáról. Kérjük, az esetleges módosító javaslataikat – a kiadvány jövőbeni tökéletesítése érdekében – juttassák el hozzánk. Előre is köszönjük, hogy kitöltik és visszaküldik számunkra a kérdőívet.

Mi volt az Ön véleménye?

▶ Melyiket használta a következő források közül? (Több választ is megjelölhet.)

- kiadvány
- tanári segédanyag
- tanári intranet
- Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetsége

▶ Hogyan használta ezeket a forrásokat? (Több választ is megjelölhet.)

- órai foglalkozások során
- kiegészítő anyagként / házi feladatoknál
- projekteknél

▶ Mennyire alkalmas a kiadvány és a tanári segédanyag az órai munkára?

	tökéletesen	jól	erősebb adaptációt kíván	alkalmatlan
információforrásként	☐	☐	☐	☐
állampolgári képzés alapjaként	☐	☐	☐	☐
órai célok megvalósítására	☐	☐	☐	☐

▶ Mi a véleménye a kiadvány egyes fejezeteiről?

	nagyon hasznos	hasznos	felesleges
A fogyasztóvédelem	☐	☐	☐
A fogyasztó egészsége	☐	☐	☐
A fogyasztó tájékoztatása	☐	☐	☐
Általános tájékoztató	☐	☐	☐
Fogyasztók az interneten	☐	☐	☐
Naptár	☐	☐	☐

‡ Ön szerint helyes-e fogyasztóvédelemmel kapcsolatos kérdésekkel foglalkozni az órákon?
 igen nem bizonytalan

‡ Alkalmos tájékoztatói forrás volt-e a 11. évfolyamos diákok számára a kiadvány?
 igen nem
Ha nem, adjon meg egy megfelelő évfolyamot: 9. 10. 12. felsőoktatás

Mi volt a diákok véleménye?

‡ Mennyire érdeklődtek a diákok a kiadvány iránt?
 nagyon közepesen kevésbé

‡ Az Ön tudomása szerint, hány diák lépett be az internetközösségbe?
 senki egy-kettő néhányan sokan

Kiadványrendelés:

‡ Honnan értesült a kiadvány létezéséről?
 levélből interneten újságból ismerőstől, kollégától
 egyéb forrásból

‡ Interneten adta le a rendelését? igen nem

‡ Volt-e valami probléma a rendeléssel vagy a szállítással? igen nem

‡ Szeretné jövőre is megrendelni a kiadványt?
 igen igen, ha megváltozik nem

‡ Szeretne az iskolában idegen nyelvű kiadásokat is használni?
 igen nem

Ha igen, mely nyelvek érdekelnék?

angol francia német spanyol olasz

‡ Ha lehetőség lenne a tanárok továbbképzésére a fogyasztóvédelem területén, melyik képzési formát találná a legmegfelelőbbnek?

- nyári kurzusok
- gyakorlatok
- esti továbbképzés
- önképzés

‡ Hasznos volna az Ön számára, ha az egészségügy és a fogyasztóvédelem területén több információ és tanítási segédanyag állna rendelkezésre?
 igen nem

Ha igen, ezek milyen megjelenési formáját részesítené előnyben?

- kézikönyvek
- CD-k
- honlapok

Előszó

Tartalomjegyzék

Jogokés kötelezettségek.....	4
Asikeres reklamáció.....	7
Miállacímén?.....	9
Logókés címkék.....	12
Autótenniéstartani.....	14
Félvezető reklámok.....	17
Anyagigondok.....	19
Gazdálkodás és adósság.....	21
Vásárlás az interneten.....	24
Az igazság az alkohol hatásáról.....	25
Azelhízásokaiés következményei.....	28
Yomag.net.....	31

▶ **A Tudatos vásárló leszek!** című kiadvány, valamint a tanári segédanyag az Európai Bizottság Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Főigazgatóságának (DG SANCO) megbízásából, valamint a *Generation Europe* Alapítvány, a Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetsége és az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület együttes gondozásában jelent meg.

A tanárok részére készült segédanyag a kiadványban található szövegekhez kapcsolódó gyakorlati feladatokat és munkalapokat tartalmazza. A középpontban a fogyasztók biztonsága és egészsége áll, amelyek kulcsfontosságú kérdések a mai fiatalok számára. A kiadvány – a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos kérdések feldolgozása mellett – olyan aktuális témákkal is foglalkozik, mint az egészséges életmód, a dohányzás vagy az alkoholfogyasztás.

A kiadványban szereplő honlapok segítségével mélyebben tanulmányozhatják az egyes témákat. Ehhez további információk és segédanyagok a <http://www.generation-europe.eu.com> weboldalon is található. Ugyancsak ezen a honlapon keresztül léphet be – ha jelentkezett az online tantestületbe – a „fogyasztói kérdések” speciális oldalra, valamint itt találja a tanárok vitafórumát is.

A kiadvány az Európai Unióval (EU) kapcsolatos általános információkat is tartalmaz. Bár a tanári segédanyagban ezekhez a fejezetekhez nem kapcsolódnak közvetlenül feladatok vagy munkalapok, hasznos, ha – mielőtt rátérnének a segédanyagban található feladatokra – feldolgozzák a diákokkal ezeket a szövegeket is.

A segédanyagban található foglalkozások rugalmasan alkalmazhatók. Ugyanakkor, figyelembe kell venni, hogy néhány téma (például az elhízás) érzékenyen érinthet egyes diákokat. Ezért kérjük, tekintse át gondosan az anyagot, mielőtt eldönti, mely témákkal foglalkozik az órán.

A segédanyag minden témája közvetlenül kapcsolódik a kiadvány egy vagy több fejezetéhez. Javasoljuk, hogy arra ösztönözze diákjait, hogy a szövegeket kritikusan tanulmányozzák, és szükség esetén más forrásból is (például az ajánlott honlapokról) tájékozódjanak az adott kérdésben.

Reméljük, hogy nagy hasznára lesz Önnek ez a segédanyag, és kíváncsian várjuk a véleményét a kiadvánnyal és a segédanyaggal kapcsolatban. *Kérjük, ne felejtse el kitölteni és visszaküldeni az első oldalon található kérdőívet!*

Jogok és kötelezettségek

Az óra célja:	Arra ösztönözni a diákokat, hogy tisztázzák az egyén és az állam jogaival és kötelességeivel kapcsolatos kérdéseket, valamint elemezzék az állampolgárság kérdését.
Kulcsszavak:	Felelősség, szabadság, választás, állampolgárság
Az órák száma:	1 óra
Eszközök:	Munkalap
Kapcsolódó tárgyak:	Történelem és állampolgári ismeretek

Ajánlott foglalkozások:

1) A diákok olvassák el a kiadvány *Ki a felelős?* és *Biztos, ami biztos!* című fejezeteit. A tanár által irányított beszélgetés a kulcsszavakból kiindulva.

Felelősség: erkölcsi felelősségvállalás a saját cselekedetekért.

Szabadság: korlátlan függetlenség. Mit jelent a szabad akarat fogalma?

Választás: szabad döntés képessége. Mit jelent „tájékozott döntést hozni”?

Állampolgárság: jogokkal és kötelezettségekkel való rendelkezés. Mit jelentenek a diákok számára ezek a fogalmak?

2) Munkalap:

a) Kellene egy jogszabály, amely...

Írásban: A diákok soroljanak fel olyan eseteket, kérdéseket és ügyeket, amelyek olyan gondolatokat ébresztettek bennük, hogy valamit legálissá kellene tenni, illetve valamit be kellene tiltani. Gyűjtsenek minél több példát.

Szóban: A diákok párokban vagy kis csoportokban vitassák meg az ötleteiket. Minden pár vagy csoport válasszon ki egy példát, amelyben szerintük nincsenek, de szükségesek lennének a jogszabályi előírások.

A csoportok számoljanak be arról, hogy milyen jogszabályt tartanának fontosnak. Ezután az osztály vitassa meg a jogszabályok következményeit.

b) Ki a felelős, az egyén vagy az állam?

A foglalkozás célja, hogy a diákok megvizsgálják az állam* és az egyén szerepét, illetve felelősségét. Az egyén kontra állam ábrán az egyes témakörök kerüljenek a megfelelő halmazba, attól függően, hogy kinek kell felelősséget vállalnia. Ez történhet egyénileg (a munkalapokon) vagy közösen (a táblánál dolgozva). A diákok gyűjthetnek ötleteket a kiadvány vonatkozó fejezeteiből is (például, hogy ki a felelős az egészségünkért vagy egy termék helyes használatáért). Hol húznák meg a határt?

***Az állam:** általában az intézményesített társadalmi berendezkedést jelenti, amely meghatározza és szabályozza a szervezett politikai működés minden formáját. Intézményei a kormány, a közigazgatás, a bírósági rendszer, a fegyveres és rendőri erők stb.

c) Mit jelent az állampolgárság?

Az egyén és az állam szerepének, illetve felelősségének tisztázása után, megvitathatjuk az osztállyal az egyén és az állam, illetve a társadalom közti kapcsolatot. Először válaszolják meg a diákok a munkalapon található kérdéseket, majd ezt követően beszéljék meg, hogy az óra alatt felmerült kérdések hogyan befolyásolták nézeteiket az állampolgárság jelentését illetően.

3) Befejezés:

Befejezésül visszatérhetnek azokra a kérdésekre, amelyeket a *Tudatos vásárló leszek!* című kiadvány szövegei vetnek fel. Olvassák el újra a *Ki a felelős?* című fejezetet és töltsék ki a táblázatot. Beszéljék meg, hogy mit gondolnak arról a hölgyről, aki magára önti a kávét vagy a tinédzserről, aki túlsúlyban szenved.

✚ Munkalap: Jogok és kötelezettségek

a) Mikor gondoltál arra vagy mikor hallottad utoljára valakitől, hogy „kellene egy jogszabály, amely...”? Lehet, hogy a véletlen folytán, esetleg egy ember vagy egy csoport viselkedése miatt gondoltál erre. Próbálj meg minél több példát gyűjteni!

Kellene egy jogszabály, amely _____

Kellene egy jogszabály, amely _____

Kellene egy jogszabály, amely _____

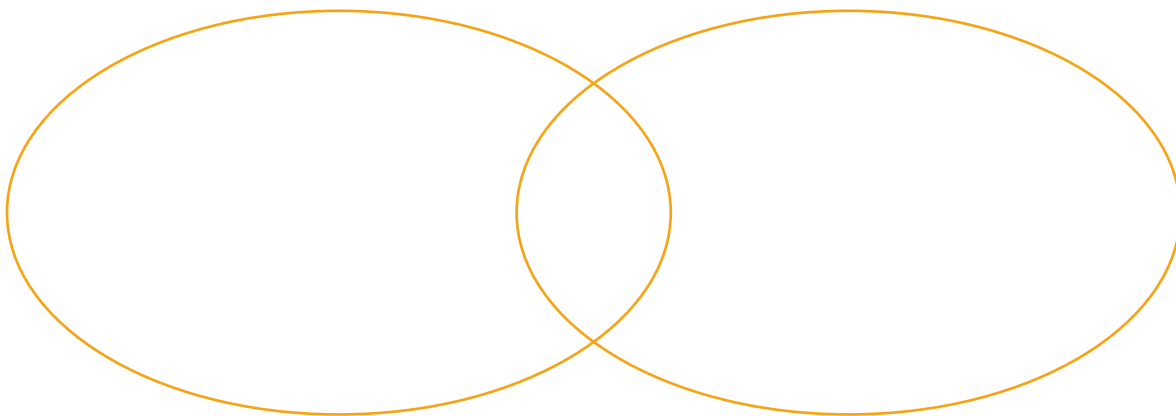
Kellene egy jogszabály, amely _____

Kellene egy jogszabály, amely _____

b) Miután megvitattátok a javasolt jogszabályok következményeit, próbáld meg megállapítani, hogy ki a felelős az egyes esetekben. Például kinek kell felelősséget vállalnia azért, ha beleesel az utcán egy csatornanyílásba: neked, az államnak vagy valaki másnak? Próbáld meg az alábbi ábrát néhány példával kiegészíteni.

Az egyén felelőssége

Az állam vagy a kormány felelőssége

c)

I) Mit jelent számodra az állampolgárság?

II) Mit jelent szerinted állampolgárnak lenni?

III) Melyek az állampolgárságot érintő kérdések és problémák Magyarországon?

✦ A sikeres reklamáció

Az óra célja:	A különböző reklamációs módszerek megismertetése és gyakorlati alkalmazása.
Kulcsszavak:	Fogyasztói jogok
Az órák száma:	1 óra
Eszközök:	Munkalap
Kapcsolódó tárgyak:	Társadalomismeret, magyar nyelv

Ajánlott foglalkozások:

1) Szövegolvasás és megbeszélés:

A diákok olvassák el a kiadvány *Hogyan reklamálj, ha hibás az áru* című fejezetét. Ezt követően a következő kérdéseket tehetjük fel:

- Miért reklamálnak az emberek? Milyen jogcímen tehetünk panaszt?
- Vannak-e a diákoknak tapasztalataik a „reklamációt” illetően? Figyelembe veszik-e fogyasztói jogaikat? Előfordult-e már, hogy valamelyikük nem járt sikerrel, amikor vissza akart vinni egy árut? Írt-e már valamelyikük panaszlevelet?

2) Munkalap:

A munkalap 3 panaszlevelet tartalmaz:

Olvassák el ezeket a leveleket, majd a diákok jegyezzék fel az egyes levelek pozitív és negatív sajátosságait. Például: az első levél hangneme meglehetősen erőszakos (-), ugyanakkor közli a lehetséges megoldást (+). A második levél a fogyasztói jogok ismeretéről tanúskodik (+), nem szerencsés viszont túl sok ilyen természetű utalással élni (-). A harmadik levél arra hívja fel a figyelmünket, hogy csak valóban megalapozott és komoly ügyekben írjuk panaszlevelet.

3) Szerepjáték:

A diákok két-három szerepjátékban előadhatják például egy áru visszavételét egy boltba, vagy egy szolgáltatással kapcsolatos panasztételt telefonon. Legjobb, ha saját vagy ismerőseik tapasztalataiból indulnak ki.

4) Befejezés:

- Összegzés: Milyen a hatékony reklamáció? Milyen hangnemet ajánlatos választani, illetve milyen kifejezéseket érdemes használni szóbeli panasz esetén?
- Közösen átismételhetik az osztállyal a fogyasztói jogok fogalmát.

Házi feladat: a diákok írjanak egy panaszlevelet egy valódi vagy elképzelt probléma kapcsán.

Azok a diákok, akik többet szeretnének tudni a témáról, felkereshetik a (kiadványban felsorolt) helyi információs forrásokat.

✦ Munkalap: A sikeres reklamáció

a) Olvasd el az alábbi 3 panaszlevelet. A lap bal oldalán jegyezd fel a levél pozitívumait, a jobb oldalon pedig a negatívumait.

(+)		(-)
	<p>Tisztelt Kovács Úr!</p> <p>Tegnap jártam az Önök üzletében, és megdöbbenve tapasztaltam, hogy nem hajlandóak kicserélni a hibás rádiómat. Nagyon rossz a véleményem az Önök üzletéről! Kétszer is felhívtam Önöket, de folyton csak arra kértek, hogy tartsam a vonalat. Torkig vagyok ezzel! Csak két éve, hogy megvettem ezt a rádiót, ami egy ideje már nem működik. Bár az eredeti dobozát, a jótállási jegyet és a számlát nem találok, de konkrétan emlékszem arra, hogy Önöknél vásároltam a rádiót. Mint az üzlet vezetőjét, arra szólítom fel, hogy haladéktalanul szüntesse meg ezt a zűrzavart, továbbá két héten belül kérem a teljes vételár visszatérítését! Lehet, hogy holnap beugrom a városba és leadom az üzletben a rádiót. Ha ez az időpont nem felel meg, legyen szíves megszervezni a rádió elszállítását.</p> <p>Üdvözlettel, de csalódottan: Minta Ubul</p>	
	<p>Kedves Kovács Úr!</p> <p>A tegnapi telefonbeszélgetésünkre hivatkozva, azért írok, hogy kifejezzem a csalódottságomat, amiért még mindig nem fizették vissza a megrendelt kávéfőző teljes vételárát. A távollevők közötti szerződésekről szóló 17/1999. (II.5.) Korm. rendelet szerint, amely összhangban van az Európai Unió 97/77/EC irányelvével, az Önök vállalata – mivel a megrendelt termék nem áll rendelkezésre – köteles a vételárát haladéktalanul, de legkésőbb 30 napon belül visszatéríteni. Azóta immár 6 hét telt el, és a számlámon még nem jelent meg az összeg. Megértem, hogy éppen átdolgozás alatt van a pénzügyi rendszerük és, hogy sokan szabadságon voltak, de ettől függetlenül eleget kellene tenniük kötelezettségeiknek.</p> <p>Nagyon hálás lennék, ha azonnal intézkednének az összeg átutalásáról, valamint méltányolnám, ha – a jelentős késedelemre való tekintettel – kamatot is fizetnének.</p> <p>Tisztelettel: Minta Ubul</p>	
	<p style="text-align: right;">Rent-a-Video Express Bt.</p> <p>Rent-a-Video Express Bt. üzletvezetője részére</p> <p>Tisztelt Uram!</p> <p>Nemrég kikölcsönöztem Önöktől a Végtelen történet című videofilmet. Otthon a filmet betettem a lejátszóba és kényelembe helyezve magam, vártam a megérdemelt kikapcsolódást. Képzeld el megrökönyödésemet, amikor másfél óra után véget ért a Végtelen történet. Ez a megtévesztő reklám legelképezetőbb példája, mellyel valaha találkoztam. Amikor panaszt tettem az üzletükben, a személyzet úgy nézett rám, mintha hülye lennék. Ráadásul, kifelé menet láttam a polcon a Végtelen történet 2 című filmet. Kérem, hogy a jövőben fordítsanak gondot az egyértelmű filmcímekre, és figyelmeztesse a személyzet tagjait, hogy ne viselkedjenek fölényesen.</p> <p>Üdvözlettel: Minta Ubul</p>	

✚ Mi áll a címkén?

Az óra célja:	A diákok tájékoztatása a címkézésre vonatkozó európai jogszabályokról, valamint a kész-, illetve félkész ételek összetételéről.
Kulcsszavak:	Élelmiszer, élelmiszerbiztonság, adalékanyagok, allergének
Az órák száma:	1-2 óra
Eszközök:	Munkalapok, szavazóláda, szavazó cédulák, élelmiszerek csomagolása
Kapcsolódó tárgyak:	Rajz, művészet, technika, számítástechnika

Ajánlott foglalkozások:

1. Vigyen be az órára üres üdítős üvegeket, konzervdobozokat, félkész ételek (például dobozos leves) csomagolását.
2. Olvassák el a kiadvány *Mi áll a címkén?* című fejezetét. Győződjön meg arról, hogy a diákok megértették-e a szöveget és a benne szereplő fogalmakat (például az allergének olyan anyagok, amelyek allergiás tüneteket okozhatnak).

A diákok alkossanak párokat és vizsgálják meg, hogy megfelel-e az adott csomagolás az EU követelményeinek, majd töltsék ki az első munkalapot. Ezt követően számoljanak be a tapasztalataikról az osztálytársaiknak, kitérve azokra a dolgokra, amelyeket nem értettek, amelyeket félrevezetőnek ítélték vagy amelyek meglepőek voltak számukra. Ha van rá lehetőség, készítsenek PowerPoint prezentációt a kiselőadásukhoz. Ezt a foglalkozást két órára is feloszthatjuk, amennyiben részletes előadásokat készítenek a diákok.

3. Az eredeti csomagolás alapján tervezzenek új csomagolást a termékeknek. Induljanak ki abból, hogy ők – mint fogyasztók – mit szeretnének tudni az adott termékről, a gyártó által közölt információk helyett. Ehhez segítségükre lesz a második munkalap. A feladat A4-es lapokon is elvégezhető, de a technika óra vagy a rajzóra keretében, illetve számítástechnika órán (megfelelő szoftver segítségével) 3 dimenziós megoldás is szóba jöhet.
4. Tartsanak titkos szavazást az osztályban. Állítsák ki az új csomagolásokat – az eredeti csomagolásokkal együtt – az osztályteremben. Mindenkinek egy szavazata legyen, amit a szavazóládába gyűjtenek. Minden párnak legyen egy sorszáma, ami a munkája mellett és a szavazócéduláján is szerepel. Senki nem szavazhat a saját munkájára.
5. Eljátszhatják a diákok, hogy marketing igazgatóként meg akarják győzni ügyfelüket a csomagolás „új” fajtájának előnyeiről. A feladat, hogy a diákok komoly érvek felsorakoztatásával rábírják ügyfelüket az általuk tervezett csomagolás elfogadására.

➤ Munkalap 1: Mi áll a címkén?

Értsük meg a címkét!

Vizsgáld meg egy általad gyakran fogyasztott élelmiszer címkéjét, majd válaszold meg az alábbi kérdéseket! A kiadvány *Mi áll a címkén?* című fejezete segítségedre lehet a feladat megoldásában.

Súlyuk szerinti csökkenő sorrendben vannak-e feltüntetve az összetevők? _____

Ha igen, mi a fő összetevő? _____

Tartalmaz-e a termék potenciális allergéneket? _____

Ha igen, melyeket? _____

Egyértelműen fel van-e tüntetve a termelő elérhetősége? _____

Ha igen, hol található a vállalat székhelye? _____

Megfelelőek-e a címkén található ábrák? (Például valóban a paradicsom-e a fő alkotóelem, ha egy paradicsom látható a címkén?) _____

Szerepelnek-e „minőségét megőrzi”, „fogyasztható” vagy „forgalomba hozható” jelölések a csomagoláson? _____

Ha nem, miért nincsenek? _____

A tápértékre vonatkozó adatokat (fehérje, szénhidrát, zsír stb.) valóban feltüntették-e? _____

Ha nem, szerinted miért nincsenek feltüntetve? _____

Mi a megítélésed az élelmiszer tápértékére vonatkozóan?

Találhatóak-e a származási országra vonatkozó információk a csomagoláson? _____

Találtál-e félrevezető információt a csomagoláson? Volt-e, ami meglepett, vagy amit nem értettél?

➤ Munkalap 2: Mi áll a címkén?

Rajtad a sor, csináld jobban!

Miután megvizsgáltad egy termék csomagolását, és tájékozódtál a jogszabályok előírásairól is, az a feladatod, hogy újratervezd a termék csomagolását. A fő hangsúly, hogy fogyasztóként mit szeretnél meg tudni a termékről, azzal szemben, hogy a gyártó mit szeretne közölni veled.

A tervet egy A4-es papírra készítsd el. A csomagolás típusától függően esetleg több szögből is ábrázolnod kell az új csomagolást.

Néhány tanács:

- Ügyelj a csomagoláson szereplő információkra: az összetevők, az előállító címe, elérhetősége, a lejárati idő, az allergének, a felengedési és elkészítési útmutató (ahol szükséges). *Ezeket az információkat neked is fel kell tüntetned, de elképzelhető, hogy más fontossági sorrendet választasz.*
- Mit gondolsz, mit kell a fogyasztóknak mindenképpen tudniuk? *Ezeknek a dolgoknak kell a legszembetűnőbb helyen szerepelniük. Lehet, hogy olyan dolgokat fogsz itt feltüntetni, amelyek meglepetést okoztak neked.*
- Ha voltak félrevezető információk a csomagoláson, azokat semmiképpen se vedd át!
- Tisztázd a nehezen érthető információkat, ha voltak ilyenek!
- Az új terv elkészítésénél is használhatsz színeket, képeket és szlogenekeket. Elképzelhető, hogy jobbakat találsz a régiek helyett.
- Mibe van csomagolva a terméked? Zacszkóba, dobozba, üvegbe? *Más csomagolást választanál? Mit használnál? Miért?*

Ha készen vannak az új tervek, az osztály szavazhat arról, hogy a fogyasztó szempontjából melyik a legérthetőbb és legtöbb információt nyújtó megoldás.

Logók és címkék

Az óra célja: A logók és címkék használatát illusztrálni az EU-ban.

Kulcsszavak: Egészség és biztonság

Az órák száma: 1 óra

Eszközök: Munkalap

Kapcsolódó tárgyak: Művészet és rajz

Ez az óra alkalmas lehet előkészítő órának a *Ki a felelős?* című szöveghez. (Amihez szintén található munkalap a segédanyagban.)

Ajánlott foglalkozások:

1) Szövegolvasás:

A diákok először olvassák el a kiadvány *Mi áll a címkén?* című fejezetét. A következő kérdéseket lehet feltenni:

- Mi a céljuk a címkéknek?
- Mire figyelnek leginkább az élelmiszereken található címkéken?
- Miért ugyanolyan fontos, hogy mi nem szerepel a címkén, mint az, amit feltüntetnek rajta?
- Tudnak-e példát mondani arra, hogy egy termék címkéje nem volt megfelelő és ez problémát okozott?
- Mit jelöl a CE jelölés?

2) Munkalap:

A munkalap segítségével megvizsgálhatjuk, ismerik-e a diákok az európai és az univerzális jelöléseket.

Megoldások: (1) magasfeszültség; (2) EU öko-bizonyítvány; (3) gyúlékony anyag; (4) újrahasznosított anyagból készült; (5) újrahasznosítható; (6) mérgező; (7) mozgássérült; (8) átkelőhely iskola közelében; (9) tiltó tábla; (10) sugárzó anyag; (11) információ; (12) biogazdaság jelölése az EU-ban.

3) Megbeszélés:

A tanár által irányított beszélgetés keretében arra keres az osztály választ, hogy mitől jó egy címke.

Segítség: jól olvasható és közérthető szöveg, azok számára is olvasható, akik nem látnak vagy olvasnak jól, első pillantásra világos stb.

Vitassák meg azt az aktuális kérdést, hogy ki tehető felelőssé a fiatalok mai étkezési szokásaiért, illetve az elhízás elterjedéséért. Szükséges-e szerintük a gyorséttermi termékek reklámjainak korlátozása, vagy elegendő, ha a címkék világosabban közlik az egészségre gyakorolt hatásukat?

4) Házi feladat:

Találjanak ki egy saját univerzális jelölést (például egy nem egészséges terméknek) vagy tervezzenek egy részletes címkét (például cukrot tartalmaz, víztől távol tartandó stb.).

✦ Munkalap: Logók és címkék

a) Mit jelentenek az alábbi európai uniós, illetve univerzális jelölések. Hol találkozhatunk ezekkel?

#	Jelölés	Jelentése	Előfordulása
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			

b) Léteznek-e Magyarországon más jelölések ugyanezekre a dolgokra? Melyek a különbségek, miben hasonlítanak?

Autót venni és tartani

Az óra célja:	A diákokat felkészíteni arra, hogy legyenek elővigyázatosak az autóvásárlás és fenntartás során, valamint felhívni a figyelmüket a gépkocsi használatával és tartásával járó felelősségre, beleértve a környezetvédelmet is.
Kulcsszavak:	Biztosítási fogalmak (harmadik fél, tűz- és lopáskár, casco), műszaki vizsga, üvegházhatás
Az órák száma:	2 óra
Eszközök:	Munkalap, KRESZ könyvek, internet
Kapcsolódó tárgyak:	Természettudományok, társadalomismeret

Ajánlott foglalkozások:

A diákok dolgozzanak párokban. Ossa szét a *Találd meg a szakértőt!* című munkalapot, olvassák el az útmutatót. Minden pár kapjon a munkalapon szereplő témák közül egyet – az osztály nagyságától és a rendelkezésre álló időtől függően esetleg többet –, amelyben ők lesznek a szakértők. A diákok gyűjtsenek minél több információt az adott témában. Ehhez az internet mindenképpen a segítségükre lesz.

Az adatgyűjtés fázisát követően, a párok kérdéseket tehetnek fel egymásnak, hogy a más témákban jártas szakértők tudásával pótolják az ismereteikben lévő hiányosságokat. A feladat, hogy olyan párt találjanak, amelyik minden témában szakértő. A gyakorlat lehet verseny jellegű is: melyik pár tölti ki először az összes üres mezőt, melyik pár a legtájékozottabb stb. Ennek köszönhetően eleven, interaktív tanórát tarthatnak.

▶ Munkalap: Autót venni és tartani

A *Találd meg a szakértőt!* munkalapon találkozol néhány olyan kérdéssel, amelyek megválaszolására szükséged lehet, ha autót fogsz vezetni vagy vásárolni. A pároddal közösen, az lesz a feladatotok, hogy egy adott témában szakértővé váljatok. Ha nem vagytok biztosak valamiben, járjatok utána, mivel később nektek kell az osztálytársaitok számára felvilágosítással szolgálni a témában. Valószínűleg több információt találtok, mint amennyi elfér a munkalapon, ezért oda csak vázlatpontokba szedve jegyezzétek fel a legfontosabbakat, a többi tudnivalót pedig írjátok le egy külön papírra.

A ti feladatotok, hogy a saját témátokban minél több információt gyűjtsetek és adjatok át az osztálytársaitoknak, illetve, hogy ti is minél több információt szerezzetek a többi témában. A többiektől kapott információt jegyezzétek fel a munkalapon. Az óra végére töltsétek ki az összes mezőt!

A következő forrásokat használhatjátok adatgyűjtésre:

- KRESZ könyv
- A Tudatos vásárló leszek! című kiadvány (*A fogyasztóvédelem ábécéje; Biztos, ami biztos; Gondolkozz, mielőtt iszol!* és *Biztosítások* című fejezetek)
- Internet
Honlapok például:
<http://www.autoklub.hu>
<http://www.eselyegyenloseg.hu>
<http://www.eum.hu>
<http://www.indrabizt.hu>
<http://www.mobe.hu>
<http://www.oep.hu>

✚ Munkalap: Találd meg a szakértőt!

Milyen biztosításokat lehet kötni?	Miért jó, ha van biztosításod?	Melyek a biztonsági övre vonatkozó előírások? (Magyarországon és Európa többi részén)
Az autóvezetők melyik csoportjánál a legnagyobb a balesetek kockázata?	Mit takar a műszaki vizsga fogalma? Mit vizsgálnak át?	Milyen formákat kell elintézni, ha balesetet szenvedtél?
Mit kell tenned, ha útközben romlik el az autód és meg kell állnod?	Szükséges-e nemzetközi jogosítvány, hogy Európában vezess? Mely országokban?	Milyen káros anyagokat tartalmaz a kipufogógáz?
Milyen környezeti hatásai vannak a gépkocsik CO2 kibocsátásának?	Milyen következményei vannak, ha valaki ittasan vezet? Európa többi országában azonosak-e az előírások?	Milyen következményei vannak, ha valaki kábítószer hatása alatt vezet Magyarországon? Európa többi országában azonosak-e a jogszabályi előírások?
Ha autót akarsz venni, hogyan tudod ellenőrizni azt, hogy a jármű közlekedésre alkalmas-e?	Milyen adót kell fizetni a gépkocsik után?	Ha autót akarsz venni, hogyan tudod ellenőrizni, hogy az eladó a gépkocsi valódi tulajdonosa?

▶ Félrevezető reklámok

Az óra célja:	A reklámok és a reklám motivációinak kritikus értékelésére ösztönözni a diákokat. Nyomatékos hangsúlyt kap a félrevezető és hamis reklám. A diákok gondolkodjanak el a lehetséges reakciókon.
Kulcsszavak:	Hamis kijelentések, tisztességes üzlet
Az órák száma:	1 óra
Eszközök:	Újságok, folyóiratok, munkalap, internet
Kapcsolódó tárgyak:	Közgazdaságtan, művészet és rajz

Ajánlott foglalkozások:

Szövegolvasás:

A diákok olvassák el a kiadvány *Ez itt a reklám helye* című fejezetét. A beszélgetés a következő vitapontokat tárgyalhatja:

- a) Mi motiválja a reklámozókat?
- b) Hogyan különböztethetjük meg a reklámokban a valóságot a valótlanságtól?

Feladat (Használják a kiosztott újságokat és az internetet.)

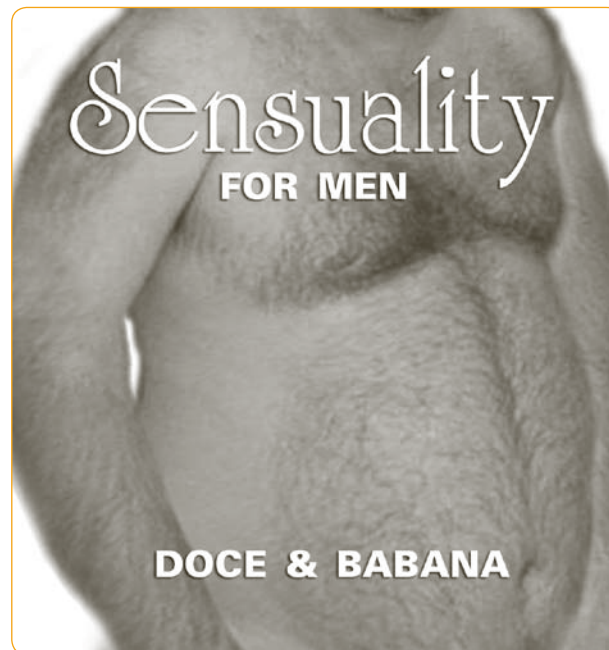
- a) Egyéni munka:
 - I) Keressenek példát a félrevezető reklámra. Miért félrevezető?
 - II) Mik a következményei a reklám félrevezető jellegének?
 - III) Hogyan kellene az embereknek reagálniuk erre a reklámra?
- b) Csoportmunka:
 - I) Soroljanak fel példákat a félrevezető reklámra! Ezekben a reklámokban csak az igazság felét mondják el vagy hamis tényeket állítanak? Ilyen a legtöbb reklám?
 - II) Rangsorolják ezután az okokat. Melyik típusú reklám a leginkább félrevezető?
 - III) Számoljanak be az osztálynak arról, hogy milyen típusú reklámot tartanak a leginkább félrevezetőnek, és miért. A tanár felírhatja ezeket a táblára, valamint vitát kezdeményezhet a témában.

Munkalap: "Adbusters!"

"Adbuster"-nek az átalakított és eredeti jelentésükből kiforgatott reklámokat nevezzük. További információ a <http://www.adbusters.org/home> honlapon és a munkalapon található. A diákok alkothatnak saját „adbustert”, például az előző feladatokban kritizált reklámokból kiindulva.

▶ Munkalap: “Adbusters”

a) Íme, egy „adbuster”. Ezek olyan ellenreklám, amelyek teljességgel kiforgatják az eredeti reklám jelentését, gyakran annak érdekében, hogy rávilágítsanak a realitásra. Nézzétek meg alaposan az alábbi képet, és próbáljátok meghatározni, hogy kinek szól, valamint milyen üzenetet hordoz.

b) Próbáljátok meg hasonló ellenreklám alkotni.

TANÁCSOK:

- Jelöljétek ki a célközönséget és határozzátok meg, milyen üzenetet akarnak átadni.
- Döntsétek el, hogy milyen eszköz fogja az üzenetet hordozni. (Szöveg, fotó, ábra, egy furcsa hatás stb.)
- “A kevesebb több” – ez a szövegek és képek használatára egyaránt vonatkozik.

A munkalap az alábbi forrás alapján készült: <http://www.adbusters.org>

Anyagi gondok

Az óra célja:	Arra ösztönözni a diákokat, hogy megvizsgálják, mit jelent számukra a pénz, valamint mennyire bánnak gondosan a vagyonukkal. Az óra a helyes gazdálkodás és egyéb általános fogyasztói döntéseket érintő kérdésekre keres választ.
Kulcsszavak:	Hitel, gazdálkodás, részletfizetés
Az órák száma:	1 óra
Eszközök:	Munkalap, számítógép
Kapcsolódó tárgyak:	Közgazdaságtan, matematika, számítástechnika

Ajánlott foglalkozások:

1) Szövegolvasás:

A diákok olvassák el a kiadvány *Mi a Pénz?* című fejezetét, majd ezt követően válaszolják meg az alábbi kérdéseket:

- Mi a pénz?
- Milyen szerepet tölt be a mindennapi életben?
- Milyen társadalmi (1), anyagi (2) és lélektani funkciói (3) vannak a pénznek?
- Mi a részletfizetés?
- Melyek a részletfizetés veszélyei?

2) Munkalap:

A diákok pénzhez való viszonyával kapcsolatos kérdések szerepelnek a munkalapon.

3) Csoportmunka

A diákok tervezzék meg egy osztálykirándulás, szalagavató vagy más rendezvény költségvetését.

- Mielőtt elkezdenek dolgozni, egyezzenek meg a költségvetési keretről.
- 10-15 perc álljon a csoportok rendelkezésére a költségvetés megtervezéséhez. Próbáljanak meg minden lehetséges költséget megbecsülni. Ha lehetőség van rá, a költségvetés elkészítéséhez használjanak Excel vagy más táblázatkezelő programot. Útmutatót a munkalapon találnak.
- Ha elkészültek, a csoportok vagy bemutatják az osztálynak vagy kicserélik egymás között a munkáikat. Így a diákok értékelhetik egymás megoldásait. (Például: Képeztek-e tartalékot arra az esetre, ha valami váratlan dolog történik? Gondoltak-e a biztosításra?)
- Befejezésül megvitathatják, hogyan biztosítanák a szalagavató vagy a kirándulás költségvetésének bevételi forrásait.

✚ Munkalap: Anyagi gondok

a) Próbáld meg minél őszintébben megválaszolni a következő kérdéseket. Karikázd be a helyes választ, illetve válaszold meg a kérdéseket írásban.

I) Mennyire fontos számodra a pénz? *nagyon* *közepesen* *egyáltalán nem*

II) Körültekintően bánsz a pénzzel? *nagyon* *közepesen* *egyáltalán nem*

III) Pozitívan vagy negatívan ítéled meg, ha valaki előrelátóan bánik a pénzzel? _____

IV) Kizárólag olyan dolgokat vásárolsz, amire szükséged van? _____

V) Kit csodálsz a pénzhez való viszonya miatt, és miért? _____

VI) Ha nyernél holnap 250 000 forintot, mire költenéd? _____

VII) Mi a pénz társadalmi szerepe? _____

VIII) Mit gondolsz, mit árulnak el a fenti válaszaid a pénzhez való viszonyodról? _____

b) Egy szalagavató vagy osztálykirándulás költségvetése

Készítsd el egy szalagavató vagy egy osztálykirándulás költségvetését. Ha lehetséges, használd Microsoft Excel vagy egyéb programot a költségvetés elkészítéséhez. Add meg a költségek megnevezését, a szükséges darabszámot, az egységárat és az összköltséget! A bevételeknél (például jegyeladás, gyűjtés, szponzorok) ugyanígy járj el!

KIADÁSOK

Megnevezés	# Darabszám		Egységár		Összköltség
		X		=	
		X		=	
		X		=	
		X		=	
		X		=	
		X		=	
		X		=	

BEVÉTELEK

Megnevezés	# Darabszám		Egységár		Összköltség
		X		=	
		X		=	
		X		=	
		X		=	
		X		=	
		X		=	
		X		=	

MÉRLEG

--	--	--	--	--	--

✚ Gazdálkodás és adósság

Az óra célja:	A diákokat a gazdálkodással és az adóssággal kapcsolatos problémák végiggondolására ösztönözi. Egy példa elemzésén keresztül vizsgálják meg saját viszonyukat a pénzhez, illetve saját döntéseiket és prioritásaikat.
Kulcsszavak:	Gazdálkodás, kamatszámítás, költségvetés
Az órák száma:	1 óra
Eszközök:	Munkalap
Kapcsolódó tárgyak:	Közgazdaságtan, matematika

Ajánlott foglalkozások:

Szövegolvasás:

Olvassák el a kiadvány *A varázskártya és egyéb mesék* című fejezetét, majd ezt követően válaszolják meg az alábbi kérdéseket:

- Mi a kamat?
- Milyen különböző típusú bankszámlákat nyithat valaki?
- Milyen következményekkel jár, ha valakinek adóssága van?
- Jól bánnak-e a rendelkezésükre álló pénzzel a diákok? Volt-e már adósságuk? Leültek-e már valaha, hogy kidolgozzanak egy saját költségvetést?

Munkalap:

Elemezzék egy egyetemista lány költségvetését (az adósságait is beleértve).

- I) Vizsgálják meg és elemazzék a költségvetést. Ebben a fázisban az alábbi kérdéseket lehet feltenni:
 - Milyen választásokat és döntéseket hoz az egyetemista lány?
 - Melyek az állandó (fix) költségei?
 - Vannak-e felesleges kiadásai?
 - Milyen fontossági sorrendet érdemes betartani a kiadásoknál?
- II) A diákok egészítsék ki a táblázatot a saját költségvetésükkel.
- b) Számítsák ki az egyetemista lány 4 hónap alatt felszaporodott adósságát és a kamatokat. Dolgozzanak ki egy tervet az adósság csökkentésére, valamint gondolják végig a baráti kölcsön problémáit.

Befejezésül mérlegeljék, hogy kinek fizesse vissza először a lány az adósságait, a barátjának vagy a banknak? Gondolkozzanak egyéb megoldásokon is. (Például hogyan tarthatja meg a lány egyben a barátját is, miközben csökkenti az adósságait a bankkal szemben.)

✦ Munkalap: Gazdálkodás és adósság

a) I) Az alábbi táblázatban Anna, egy egyetemista lány havi kiadásainak és bevételeinek összefoglalását találod. Vizsgáld meg alaposan a táblázatot. Melyek az állandó költségek? Vannak-e felesleges kiadások?

II) Az üres oszlopokat töltsd ki a saját költségeidnek megfelelően. Gondold át komolyan, mennyi pénzt költesz havonta. Meghaladják-e a költségeid a bevételeidet? Vannak-e állandó költségeid?

Anna költségvetése		A TE költségvetésed	
BEVÉTELI FORRÁSOK	Bevétel (forint)	Bevételi forrásaid	Bevétel (forint)
szülők	12 500		
kölcsön	18 750		
ösztöndíj	17 500		
mellékállás	41 250		
Teljes jövedelem	90. 000		
KIADÁSOK	Kiadás (forint)	Kiadásaid	Kiadás (forint)
szállás	30 000		
biztosítás	2 500		
élelmiszervásárlás	18 000		
menza, büfé, egyéb étterem	15 000		
bérlet	2 500		
egyéb utazás	5 750		
edzés	7 500		
szórakozás (mozi stb.)	12 000		
könyv/írószer/ CD stb.	6 250		
szeszesital/cigaretta	7 500		
ruházat	15 500		
szépségápolás	2 500		
egészségügyi kiadások	4 000		
Teljes kiadások	129.000		

b) Anna ebben az ütemben négy hónap alatt – kamatok nélkül számítva – 156.000 forint adósságot fog felhalmozni, ami a karácsonyi ajándékok miatt további 25.000 forinttal fog növekedni.

- Szeptemberben 15.000 forintot kért kölcsön egy barátjától, aki csak akkor hajlandó ismét szóba állni vele, ha visszakapta a pénzt.
- A bankszámlájának hitelkerete 125.000 forintra van maximálva és évi 10 % kamatot fizet rá.
- A karácsonyi bevásárlást egy hitelkártyáról fizette, amelyre évi 15 % kamatot fizet.

Számold ki Anna adósságállományát a következő hónapokra. Ne felejtse el, hogy a kamatok hozzáadódnak az adóssághoz.

	szeptember vége	október vége	november vége	december vége
Tartozás a barátjának				
Tartozás a bank felé				
Kamattartozás a banknak				
Hitelkártya-tartozás				
Kamattartozás a hitelkártyán				
Teljes adósság				

Kamatszámolás: adósság x éves kamat % x $\frac{1 \text{ év}}{12 \text{ hónap}}$ x # hónap

c) Dolgozz ki egy javaslatot arra, hogy Anna hogyan tudna megszabadulni az adósságaitól. Vedd figyelembe a következő kérdéseket:

- Kinek fizesse először vissza a tartozásait?
- Csökkentheti-e a költségeit?
- Növelheti-e a bevételeit?
- Csökkentheti-e a kamatterheit?

✚ Vásárlás az interneten

Az óra célja:	Arra ösztönözni a diákokat, hogy kritikusan szemléljék az üzleti jellegű honlapok tartalmát, ajánlatait.
Kulcsszavak:	Adatvédelem, biztonság, internetes csalás, online vásárlás, fogyasztói jogok
Az órák száma:	1 óra
Eszközök:	Internet
Kapcsolódó tárgyak:	Számítástechnika

Ajánlott foglalkozások:

1) A diákok olvassák el és vitassák meg a kiadvány *Téged vár a világháló!* és a *Biztonságos vásárlás a neten* című fejezeteit.

Kiindulópont lehet az alábbi két kérdés:

- Vásároltak-e már valamit az interneten? Ha igen, mit és hol?
- Előfordult-e már valamelyikükkel, hogy kétsége támadt egy honlapon való vásárlással kapcsolatban? Ha igen, mi bizonytalanította el?

2) Válasszanak ki három honlapot, amin lehetőség van online vásárlásra!

- A *Tudatos vásárló leszek!* című kiadvány *Biztonságos vásárlás a neten* fejezete által ajánlott szempontok alapján a diákok vizsgálják meg a választott honlapokat, és értékeljék őket a biztonság és megbízhatóság tekintetében.

(Például hogy hívják a vállalatot; hol van a székhelye; könnyen elérhető-e; világosan vannak-e megfogalmazva a vásárlásra és a jogérvényesítésre vonatkozó feltételek; biztonságos-e a fizetési mód stb.)

- Állapodjanak meg 5-6 kritériumban, amelyek alapján a diákok kiértékelhetik a honlapokat (például fizetési biztonság, elérhető kommentárok, könnyű elérhetőség, adatvédelem, általános áttekinthetőség). E kritériumok segítségével foglalják össze táblázatban a három honlap jellemzőit. Használhatnak például csillagos rangsorolási rendszert, amelyben a legrosszabbtól* a legjobbig ***** rangsorolják a honlapokat.

3) Napjainkban a használt áruk internetes adásvételének növekvő tendenciája tapasztalható. Beszéljék meg, melyek ennek a veszélyei, milyen rejtett költségekre kell számítani stb.

4) Összefoglalás:

A kulcsszavak jelentésének áttekintésével ellenőrizhetőek a diákok ismeretei.

▶ Az igazság az alkohol hatásáról

Az óra célja:	A diákok felvilágosítása a mértékletes alkoholfogyasztásról és az alkohol szervezetben történő lebomlásának az időtartamáról. A reklámok és a valóság összehasonlítása az alkohol szervezetre gyakorolt hatásának elemzésével.
Kulcsszavak:	Média, reklám, márkaismeret
Az órák száma:	1-2 óra
Eszközök:	Munkalap; sörös dobozok, üres üvegek vagy ezek címkéi; számológép (amennyiben szükséges az alkoholfelvétel kiszámolásához); internet (például Generation Europe honlapja - csak angol nyelven http://www.generation-europe.eu.com)
Kapcsolódó tárgyak:	Biológia, társadalomismeret, matematika, számítástechnika

Ajánlott foglalkozások:

Megbeszélés:

A reklámok tartalmának összevetése a valósággal. Célszerű néhány sörös dobozt, üres üveget vagy ezek címkéjét bevinni az órára, hogy a diákok megismerjék, hogyan jelölik az italok alkoholtartalmát az üvegeken. Láttak már ilyen jelölést? Megfelelőnek találják? Szerintük az emberek többsége tudja-e, hogy mit jelentenek ezek?

A Generation Europe honlapja (www.generation-europe.eu.com) sok információval szolgál az európai fiatalok alkoholfogyasztási szokásairól. Erre az anyagra támaszkodva megvitathatják a fiatalok alkoholfogyasztás okait.

Munkalap:

A diákok számolják ki a munkalap alapján a véralkoholszintet és a felszívódás mértékét. Hívja fel a figyelmüket arra, hogy a fiatalok esetében az ittas vezetés következtében történő balesetek leggyakoribb oka, hogy az italfogyasztást követő napon gondolkodás nélkül volánhoz ülnek.

► Munkalap: Az alkohol hatása

Az igazság az alkohol hatásáról

A reklámok megpróbálják elhitetni veled, hogy az alkoholtól vonzó, sikeres és jókedvű leszel. Az a feladatod, hogy összeved ezt a képet az alkoholfogyasztás tényleges következményeivel.

Olvasd el a következő szöveget:

Károly 18. születésnapja alkalmából délután 6 körül beült a haverjaival egy bárba ünnepelni. Két óra alatt 3 korsó sört ivott meg. 8-kor átmentek egy étterembe, ahol szintén eltöltöttek néhány órát. Károly három kis pohár vörösborot fogyasztott a vacsorájához. 10 óra után elmentek egy diszkóba is. Nagyon jól érezték magukat, Károly ismét megivott pár korsó sört. Az éjszaka vége felé pedig röviditalokkal koccintottak az ünnepeltre. Károly 4-et fogyasztott. Másnap reggel 8-kor kocsival ment dolgozni.

Mennyi alkohol volt még ekkor a vérében?

A kiadvány *Gondolkozz, mielőtt iszol!* című fejezete alapján töltsd ki a következő oldalon található táblázatot.

Az alkohol és a kalóriák

A reklámok nem tesznek említést a szeszesitalok igen magas kalóriatartalmáról.

Ital	Kalória
Tiszta vodka	55
Baileys	129
Bor	87
Sör (korsó)	182

Hány kalória volt azokban az italokban, melyeket Károly a születésnap ünnepség alkalmával elfogyasztott?
(Egy felnőtt férfi ajánlott napi energiatartalma 2 500 kalória.)

Alkoholfogyasztási és lebomlási táblázat

Írd be a táblázatba, hogy mennyi volt Károly véralkoholszintje a délután 6 és reggel 8 óra közötti időpontokban!

Vedd figyelembe, hogy óránként körülbelül egy egység alkohol ürül ki a szervezetből! Némi időbe telik, míg az alkohol a véráramba kerül, ezért feltételezzük, hogy este 6 és 7 óra között nem ürült ki alkohol Károly szervezetéből.

	Elfogyasztott alkohol-egységek	Lebomlott alkoholegységek
18 óra		
19 óra		
20 óra		
21 óra		
22 óra		
23 óra		
Éjfél		
1 óra		
2 óra		
3 óra		
4 óra		
5 óra		
6 óra		
7 óra		
8 óra		

Összes elfogyasztott alkohol	
Összes lebomlott alkohol	
Különbözet	

A megadott értékek csak átlagos adatok. A lebomlási és kiürülési tempó számos tényezőtől (például a testsúlytól vagy attól, hogy mennyit evett valaki) függ, ezért nagyon nehéz a pontos értéket kiszámítani. Csak vérvétellel lehet pontosan meghatározni, mennyi alkohol maradt vissza a szervezetben.

▶ Az elhízás okai és következményei

Az óra célja:	A fiatalkori elhízás növekvő problémájának elemzése, a jelenség lehetséges okainak és következményeinek megvizsgálása.
Kulcsszavak:	Elhízás, kalóriaérték, testtömeg-index
Az órák száma:	1 óra
Eszközök:	Munkalap, kártyák (Legyen elegendő másolat a diákok számára. Minden kártya két példányban található a lapon.)
Kapcsolódó tárgyak:	Biológia, társadalomismeret

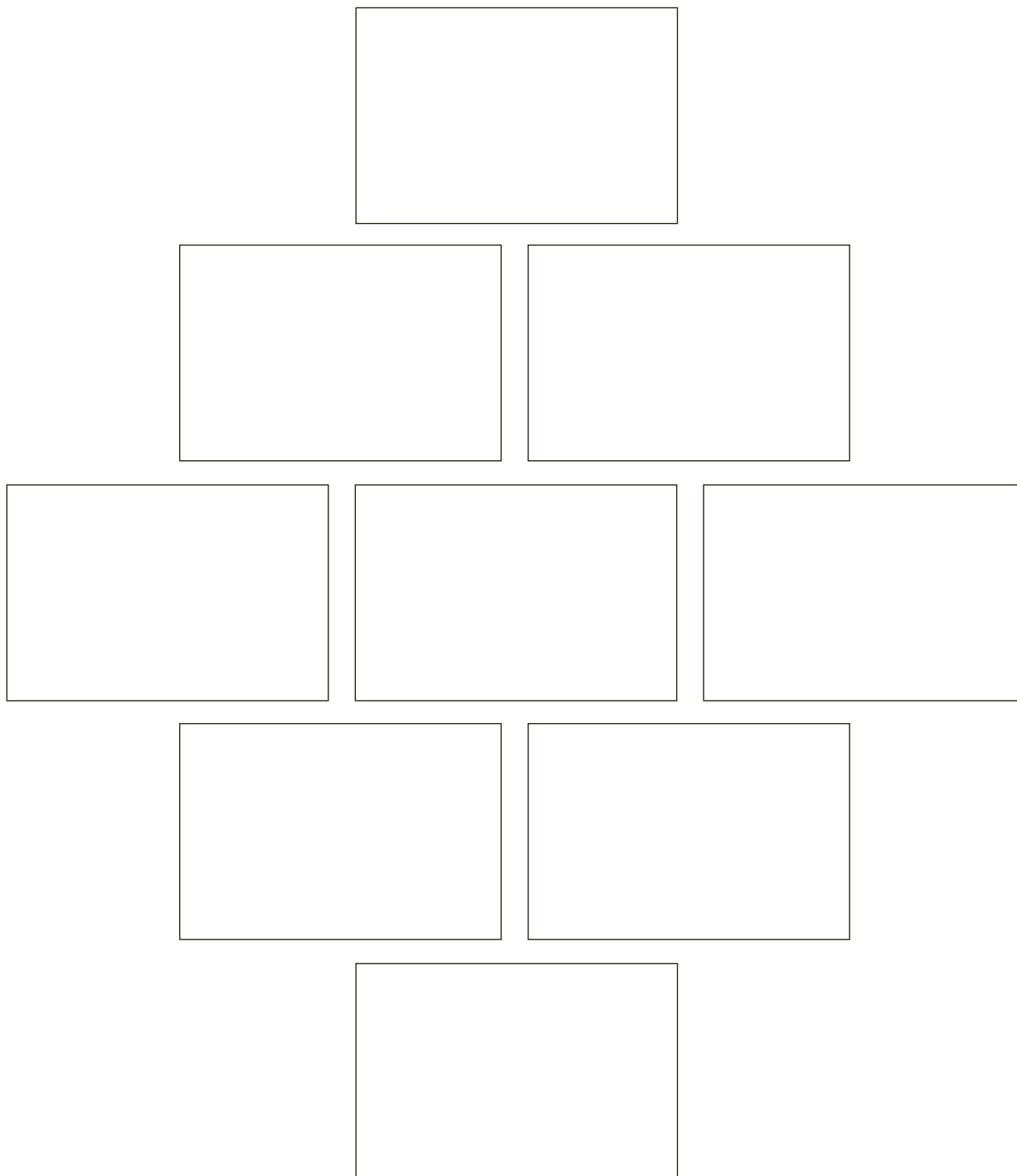
Ajánlott foglalkozások:

- 1) Vitassa meg a diákokkal az elhízás növekvő problémáját. Írja fel a táblára, hogy mit tartanak a diákok a fiatalkori elhízás fő következményeinek. (Kerülje az okok megvitatását ebben a fázisban.)
- 2) Ossa ki a kártyákat (vagy már kivágva vagy még kivágtatlanul) és egy másolatot a rombuszról. A diákok feladata, hogy a kártyákat úgy rendezzék el a formában, hogy felülre kerüljenek a fontosabbnak tartott, alulra a kevésbé fontosnak ítélt okok. A diákok saját kártyákat is készíthetnek. Ha elkészültek a rangsorolással, írják be a rombuszba az eredményt. Nem szükséges a teljes szöveget átmásolni, elegendők a vastagon szedett részek. Ezután a diákok – akik ugyanazt az okot találták a legjelentősebbnek – alkossanak párokat vagy 3-4 fős csoportokat. Beszéljék meg, hogy miért rangsorolták éppen így az okokat. Végül vitassák meg az osztállyal az okokat. Tisztázzák, hogy a diákok valóban ezeket tartják-e az elhízás magyarázatának.
- 3) A következő feladat eldönteni, hogy mit lehet tenni a probléma megoldása érdekében. A módszernek összefüggésben kell állnia a diákok által megjelölt problémaforrással. Ha tehát a szülőket hibáztatják, a szülőkkel kapcsolatos megoldást kell ajánlaniuk. Ötleteket a kiadvány *Ideje, hogy megbirkózzunk az elhízással!* című fejezetében találnak.
- 4) Házi feladat: Írjanak egy beadványt a hallgatói önkormányzathoz az iskolai menza javításáról; vizsgálják meg az ételek kalóriaértékét; végezzenek felmérést a diákok sportolási szokásairól; írjanak a parlamenti képviselőknek a reklámokat illetően.

▶ Munkalap: Az elhízás okai

Rombusz rangsorolás

Miért vált az elhízás ekkora problémává?

<p>A kormány hibája. Szigorítani kellene a reklámtörvényt és az összetevőkre vonatkozó előírásokat. Elvárják, hogy megváltoztassuk a szokásainkat, de önmaguk ezt nem teszik.</p>	<p>Az élelmiszeripar hibája. Jó lenne, ha erkölcsi felelősséget vállalnának értünk, és a gyártók a nyereség érdekében nem tennének káros dolgokat az élelmiszerekbe.</p>	<p>A szupermarketek hibája. Sok millió forintot költenek arra, hogy kitalálják, hova helyezték a termékeiket, hogy vásárlásra ösztönözzenek. Nem törődnek a következményekkel.</p>
<p>A szülők hibája. Ők vásárolnak a gyerekeiknek. Tudniuk kellene, hogy mi az, ami egészséges, mégis képesek édességeket, chipszet és kólát vásárolni.</p>	<p>A saját hibánk. Általában addig nyaggatjuk a szüleinket, míg meg nem veszik a kívánt dolgot. Nem hagyunk nyugtot nekik, amíg nem adják be a derekukat.</p>	<p>A reklámpiar hibája. Az egészségtelen élelmiszert csábítóvá varázsolják, valamint nem reklámoznak olyan dolgokat, amik jók lennének nekünk.</p>
<p>Az iskola hibája. Ha többet tanulnánk a helyes táplálkozásról, képesek lennénk tájékozottan választani. Hogyan döntsünk helyesen, ha ezekről nem tudunk semmit?</p>	<p>A kormány hibája. Kevés a kötelező óraszám testnevelésből. A politikusok a tudományos tárgyakat fontosabbnak tartják a fiatalok egészségénél.</p>	<p>A saját hibánk. Nem mozgunk eleget, inkább tévét nézünk vagy játszunk a számítógépen. Ha többet mozognánk, nem szednénk fel súlyfelesleget.</p>

<p>A kormány hibája. Szigorítani kellene a reklámtörvényt és az összetevőkre vonatkozó előírásokat. Elvárják, hogy megváltoztassuk a szokásainkat, de önmaguk ezt nem teszik.</p>	<p>Az élelmiszeripar hibája. Jó lenne, ha erkölcsi felelősséget vállalnának értünk, és a gyártók a nyereség érdekében nem tennének káros dolgokat az élelmiszerekbe.</p>	<p>A szupermarketek hibája. Sok millió forintot költenek arra, hogy kitalálják, hova helyezték a termékeiket, hogy vásárlásra ösztönözzenek. Nem törődnek a következményekkel.</p>
<p>A szülők hibája. Ők vásárolnak a gyerekeiknek. Tudniuk kellene, hogy mi az, ami egészséges, mégis képesek édességeket, chipszet és kólát vásárolni.</p>	<p>A saját hibánk. Általában addig nyaggatjuk a szüleinket, míg meg nem veszik a kívánt dolgot. Nem hagyunk nyugtot nekik, amíg nem adják be a derekukat.</p>	<p>A reklámpiar hibája. Az egészségtelen élelmiszert csábítóvá varázsolják, valamint nem reklámoznak olyan dolgokat, amik jók lennének nekünk.</p>
<p>Az iskola hibája. Ha többet tanulnánk a helyes táplálkozásról, képesek lennénk tájékozottan választani. Hogyan döntsünk helyesen, ha ezekről nem tudunk semmit?</p>	<p>A kormány hibája. Kevés a kötelező óraszám testnevelésből. A politikusok a tudományos tárgyakat fontosabbnak tartják a fiatalok egészségénél.</p>	<p>A saját hibánk. Nem mozgunk eleget, inkább tévét nézünk vagy játszunk a számítógépen. Ha többet mozognánk, nem szednénk fel súlyfelesleget.</p>

Yomag.net

Fogyasztói kérdésekkel foglalkozó nemzetközi szaklap fiataloknak, fiataloktól.

Music

Fashion

Travel/mobility

Pets and animals

Food

Body/beauty

Media/internet

Sports

Money/economy

Advertising

Environment

Mi a yomag.net?

Yomag.net **internetes szaklap**, amelynek fiatal európai fogyasztók az írói és olvasói. A csapat tagjai a mindennapi életben gyakran előforduló **fogyasztói kérdésekkel** foglalkoznak. Tehát mindennel, amire Európában a fiatalok pénzt költenek, vagy szeretnének költeni: a CD vásárlástól, a megfelelő farmernadrág kiválasztásán keresztül, egészen a nyaralási tippekig. A témaköröket a 300 fiatalból álló, nemzetközi (olasz, norvég, lengyel, spanyol, német, cseh és macedón) szerkesztői gárda tagjai határozzák meg és mutatják be „internetes szaklapjukban”.

A felügyelő tanárok feladata a megbeszélések vezetése és a diákok motiválása. Bizonyos témákra felhívhatják a figyelmet, valamint technikai segítséget nyújtanak.

Hogyan használható forrásként a yomag.net?

A tanárok számára is ideális **információforrás** a yomag.net, mely egyben elősegíti az internet használatát az osztályban. Néhány tanár – fogyasztóvédelmi szervezetekkel együttműködve – kifejlesztette a www.yomag.net/members_only oldalt, ahol sok **információ** található az **internetes publikációval és fogyasztói kérdésekkel** kapcsolatban, illetve a yomag.net közösségről általában.

A YOMAG.NET-nek köszönhetően, megismerkedtem számos eltérő kultúrát képviselő diákkal, és most már más szemszögből látom a dolgokat.

Gianluca Revolti, 18 éves

Vegyen részt a projektben!

Látogasson el a www.yomag.net honlapra! Amennyiben szeretné, hogy az iskolája részt vegyen ebben a projektben, írjon a Yomag.net csapatnak a webmaster@yomag.net címre!

Mivel az angol a társalgási nyelv, valamint a legtöbb cikk is angolul jelenik meg, ezért a szerkesztői gárda tagjainak lehetőségük nyílik arra is, hogy használják és fejlesszék **idegennyelv-tudásukat**.

A diákok számára rendkívül hasznos, mivel közben megismerik az **újságírói munkát**, az adatgyűjtés különböző módszereit, megtanulják, hogyan boldoguljanak az internettel, hogyan birkózzanak meg egyedül a **projektvezetés** feladataival stb.

